

Twée geloven reportage

In Sierra Leone maakt het niet uit of je naar de moskee of de kerk gaat. Door gemengde huwelijken en een lichtvoetige omgang met dogma's en voorschriften, is relihoppen er aan de orde van de dag. 'Ik heb heel lang niet geweten of ik moslim of christen was.'

In Sierra Leone zetten moslims en christenen **samen** de kerstboom op

tekst **Marnel Breure, Freetown**

Sierra Leone maakt zich op voor de kerstdagen. Kantoren en overheidsinstellingen liggen al dagen plat, winkels die er één hebben zetten een plastic kerstboom voor de deur, en aan Lumley Beach, hét uitgaansgebied van de hoofdstad

Freetown, timmeren zwetende werklui in allerijl nog een paar nieuwe strandtenten in elkaar.

Kerstmis staat te boek als een van de belangrijkste religieuze feesten en dat wordt door de hele natie zo uitbundig mogelijk gevierd. Niet onbelangrijk gegeven: het West-Afrikaanse Sierra Leone is een overwegend islamitisch land. Meer dan driekwart van de bevolking noemt zich moslim, christenen vormen met ruim 20 procent een religieuze minderheid.

Juliana Joseph (50) is moslima en uitbaatster van de J.J. Spot, een houten eethuis met golfplaten dak aan Lumley Beach. Tijdens de kerstdagen hult ze zich stevast in een klassiek kerstmannenpak, afgezoomd met wit namaakbont. Om in de stemming te komen heeft ze de knalrode muts vast opgezet, het jasje en de broek moeten nog even wachten. "Kerstmis is ook een feest voor moslims", stelt Joseph. "Hetzelfde geldt voor het eind van de Ramadan. Dat is net zo goed een feestdag voor christenen. Alle religieuze feesten worden samen gevierd."

De omgang tussen moslims en christenen heeft in Sierra Leone een opvallend ontspannen karakter. Vergaderingen, voet-

baltrainingen en andere samenkomsten worden stevast geopend met een islamitisch én een christelijk gebed. Gemengde huwelijken zijn in alle lagen van de bevolking een geaccepteerd fenomeen. Daardoor heeft in veel families zowel de islam als het christendom een plek gekregen en wordt de scheidslijn tussen de twee geloven doorgaans niet al te strikt opgevat. Met name in Freetown zijn de religieuze posities uitgesproken flexibel.

Andrew Saffa (31) groeide op als zoon van een katholieke vader en een islamitische moeder. Hij werd katholiek gedoopt, kreeg de naam van een christelijke apostel mee en werd naderhand door zijn moeder ingewijd in de religie van Mohammed.

"Het maakt mij totaal niet uit of iemand moslim of christen is", aldus Andrew. "Zelf heb ik heel lang niet geweten of ik het een of het ander was. In de praktijk was ik het allebei. Ik kwam in de moskee en volgde de islam, maar ik ging ook naar een kerk van de New Life Ministries. Daar speelde ik tijdens de diensten op het orgel."

'Chrismus'

Iemand die tegelijk het christendom en de islam praktiseert, of het onderscheid niet maakt, wordt in Sierra Leone een 'Chrismus' genoemd, waarbij 'mus' naar het Engelse 'muslim' verwijst. Andrew Saffa, in het dagelijks leven actief in een organisatie die opkomt voor sloppenwijkbewoners, kan zich helemaal vinden in die term, maar heeft uiteindelijk toch een keuze gemaakt.

"Tegenwoordig noem ik mezelf moslim", vertelt hij onder het genot van een biertje in een uitgaansgelegenheid op loopafstand van de J.J. Spot. "Niet omdat ik de islam een betere godsdienst vind, maar omdat ik er meer van afweet. Door de invloed van mijn moeder ben ik beter thuis in de koran dan in de bijbel. Dat heeft wat mij betreft de doorslag gegeven." Zijn open houding is onveranderd gebleven: "Ik speel nog altijd orgel in de kerk. Dat gaat gewoon door!"

'Alle religieuze feesten worden hier samen gevierd'

Juliana Joseph

Ibrahim Tarawally (28) is geen Chrismus maar wel een typische relihopper. Hij groeide op in een islamitische familie in het oosten van het land, maar nadat hij vanwege een studie Business & Technology naar Freetown was verhuisd, bekeerde hij zich tot het christelijk geloof. Inmiddels is Ibrahim, bijgenaamd Starboy, op zijn schreden teruggekeerd naar de islam. "Ik ga op zaterdagavond graag uit, daardoor kreeg ik het niet voor elkaar om op zondagochtend in de kerk te zitten", legt Starboy uit: "Toen heb ik besloten weer naar de moskee te gaan."

Op de veranda van het grote huis van zijn oudere broer, een handelaar in goud en diamanten, licht hij zijn standpunt verder toe: "Er zijn christenen die in de kerk 'Jezus, Je-

zus' staan te roepen en aan het bidden zijn alsof hun leven ervan afhangt. Maar dat heeft niet altijd consequenties voor wat ze buiten de kerk doen. Voor mij gaat het erom hoe je je gedraagt, of je goed bent voor andere mensen. Dan maakt het niet uit of je naar de kerk of de moskee gaat."

Abu Bakarr Kamara (30) heeft veel nagedacht over de religieuze tolerantie van zijn landgenoten. "We zijn wel heel gelovig maar niet diep religieus in de klassieke zin van het woord. De gangbare opvatting in Sierra Leone is dat moslims en christenen dezelfde almachtige God vereren. De manier waarop dat gebeurt is minder belangrijk. Dogmatische overtuigingen en vastomlijnde regels staan niet voorop. We zijn niet fanatiek. Daardoor hoeft er geen ruzie te worden gemaakt over de vraag welke godsdienst superieur is."

Abu Bakarr, zelf moslim, woont met zijn katholieke vrouw Agnes Bangali (27) in een piepklein appartement in Thunderhill, een buitenwijk van Freetown. Bangali is zwanger van hun eerste kind. "We hebben elkaar een jaar of drie geleden ontmoet", vertelt ze. "Net voor het begin van de Ramadan." Hij, openhartig: "Zij wilde het eind van de vastenmaand niet afwachten en ik kon haar niet weerstaan. Ze was zó verleidelijk. Er is toen hier en daar wel wat heiligschennis gepleegd."

'Geen airco, geen bekering'

Abu Bakarr, die een baan heeft bij de Nationale Commissie voor Mensenrechten (HR-CSL), vindt net als Bangali dat wederzijdse gevoelens belangrijker zijn dan religieuze voorschriften. "Door mijn werk heb ik geleerd om in termen van diversiteit en mensenrechten te denken", legt hij uit.

"Als ik uit zou gaan van de regels van de islam zou het ingewikkeld worden. Eigenlijk had ik dan met een moslima moeten trouwen. Of Agnes had het islamitisch geloof moeten aannemen." Bangali zwaait met een afkeurende vinger: "Zo'n hijab is